

Patriarhul Daniel îndeamnă la unitate și pace socială de Ziua de Comemorare a Victimelor Holocaustului

Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a transmis luni un mesaj cu ocazia Zilei Internaționale de Comemorare a Victimelor Holocaustului în care îndeamnă la unitate și pace socială, prin respect reciproc și apărarea demnității umane.

„Biserica Ortodoxă Română își exprimă compasiunea față de suferințele poporului evreu și își reafirmă angajamentul constant pentru cultivarea păcii și a armoniei sociale, a dialogului interreligios și a conviețuirii pașnice între diferitele religii și etnii din țara noastră, fundamentate pe valorile iubirii aproapelui, ale solidarității și ale respectului reciproc”, a subliniat Patriarhul Daniel.

Preafericirea Sa a prezentat mai mulți ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române care, în perioada Holocaustului, au ales să ajute familiile de evrei.

Mesajul Părintelui Patriarh Daniel a fost prezentat de către Înaltpreasfințitul Părinte Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, Mitropolit onorific și Exarh patriarhal, la Ceremonia dedicată Zilei Internaționale a Holocaustului și memoriei victimelor Pogromului legionar antievreiesc din București (ianuarie 1941) desfășurată luni la Templul Coral din București.

Mesajul integral:

Să cultivăm unitatea și pacea socială, prin respect reciproc și apărarea demnității umane

Biserica Ortodoxă Română participă la Ceremonia dedicată Zilei Internaționale a Holocaustului și memoriei victimelor Pogromului legionar antievreiesc din București, având convingerea că unitatea și pacea socială se zidesc pe adevăr și pe respectarea demnității umane.

În acest cadru solemn, Biserica Ortodoxă Română își exprimă compasiunea față de suferințele poporului evreu și își reafirmă angajamentul constant pentru cultivarea păcii și a armoniei sociale, a dialogului interreligios și a conviețuirii pașnice între diferitele religii și etnii din țara noastră, fundamentate pe valorile iubirii aproapelui, ale solidarității și ale respectului reciproc.

Totodată, Biserica Ortodoxă Română dezaprobă toate manifestările de intoleranță religioasă, instigare, hărțuire sau violență împotriva persoanelor sau comunităților pe baza originii etnice sau a credinței religioase, mărturisind faptul că Evanghelia Domnului Iisus Hristos și credința autentică sunt incompatibile cu ura și discriminarea.

Abordarea noastră de astăzi este ancorată în fapte ale ierarhilor noștri care, în perioade de întuneric ideologic extremist (1941-1944), au ales lumina solidarității umane. Dincolo de discursul oficial, istoria ne oferă mărturii elocvente de curaj.

Rememorăm, în primul rând, cuvintele pline de recunoștință ale fostului Șef-rabin Alexandru Șafran la adresa Patriarhului Nicodim Munteanu și a altor ierarhi români. Într-o perioadă în care presiunile politice erau uriașe, Patriarhul Nicodim a fost un sprijin constant pentru comunitatea evreiască, intervenind pe lângă autorități pentru a opri sau reduce măsuri represive.

Șef-rabinul Șafran mărturisea despre bunătatea și deschiderea Patriarhului Nicodim, care a înțeles că datoria unui păstor trece dincolo de granițele propriei comunități. În memoriile sale, intitulate „Un tăciune smuls flăcărilor”, Șef-rabinul Alexandru Șafran consemnează cum colaborarea dintre Regina Mamă Elena și Patriarhul Nicodim Munteanu a constituit un suport moral fără de care intervențiile salvatoare pentru comunitatea evreiască ar fi fost mult mai dificile.

Tot în cartea sa de memorii, Șef-rabinul Alexandru Șafran evocă și intervențiile salvatoare ale Mitropolitului Nicolae Bălan al Ardealului pe lângă autorități, care au stopat mai multe acțiuni de deportare a evreilor din Transilvania către lagărele germane.

Un alt exemplu de o forță morală extraordinară este cel al Mitropolitului Tit Simedrea al Bucovinei. Mărturia lui Marcel Slacman (ulterior Meir Shai) este o dovadă vie a salvării familiei sale. În octombrie 1941, când ghetoul din Cernăuți se pregătea pentru deportările spre Transnistria, tatăl acestuia, David Slacman, angajat al tipografiei Mitropoliei Bucovinei, a fost salvat prin intervenția pictorului Gheorghe Rusu (consilier mitropolitan), cu aprobarea explicită a Mitropolitului Tit Simedrea.

Mai mult decât o simplă trecere pe o listă de „indispensabili”, Mitropolitul Tit Simedrea a autorizat ca întreaga familie Slacman să fie extrasă din ghetoul de la Cernăuți și ascunsă în subsolul Mitropoliei, timp de doi ani. Această decizie a fost luată în condițiile în care, în octombrie 1941, ascunderea evreilor era pedepsită cu moartea. Mitropolitul Tit Simedrea a ales legea divină a iubirii în detrimentul unor ordonanțe ucigătoare.

De asemenea, rememorăm cu venerație gestul Episcopului Andrei Magieru al Aradului. În momentele critice în care autoritățile militare horthiste pregăteau deportarea evreilor arădeni, acesta i-a ascuns în propria reședință pe rabinul-șef Nicolae Schönfeld și pe fratele acestuia. Într-un context marcat de legi antievreiești severe, casa unui episcop ortodox a devenit un adăpost pentru liderul spiritual al comunității mozaice, demonstrând că solidaritatea spirituală în fața răului este mai puternică decât orice teroare.[1]

Această moștenire spirituală și morală ne obligă la o abordare consecventă astăzi. În acest sens, Patriarhia Română menține un dialog responsabil și constant cu Federația Comunităților Evreiești din România și cu reprezentanții Cultului Mozaic.

În concluzie, Biserica Ortodoxă Română condamnă atitudinile și discursurile antisemite, cultivând permanent pacea, buna-înțelegere și respectul pentru moștenirea spirituală a comunității evreiești, parte integrantă a identității noastre istorice.

† Daniel

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

[1] A se vedea: Prof. univ. dr. George Eugen Enache, „Ierarhii ortodocși români care

i-au apărat pe evrei în anii 1941-1944”, în Ziarul Lumina, 31 ianuarie 2025, nr. 17 (5720), anul XXI, p. 8.

Foto credit: Basilica.ro

basilica.ro